

Příběh Nicholase Wintona a zachráněných dětí jsem poprvé slyšela na jakési povinné přednášce pořádané školou. Pamatuji si, že před začátkem této přednášky byla většina studentů nadšena podobně jako před jinými akcemi tohoto typu- totiž nijak. Přesto jsme se hromadně usadili do křesel v místním kině a nezaujatě čekali. Začalo to filmem. S každou minutou ubíhajícího příběhu jsme víc a víc trnuli na svých místech a se zájmem poslouchali. Divili se. Žasli. Obdivovali jsme odvahu jediného člověka, zachránce, cítili jsme s rodiči i s dětmi, kteří se tehdy museli u vlaků rozloučit. Myslím, že pro každého byla tato chvíle velmi silná. Ale pak film skončil, světla se rozsvítila a přestože v nás příběh neustále vřel, napjatá chvílka zmizela. Od chvíle, kdy jsme se z kina vrátili zpět do školních lavic a soustředili se znovu na výuku jsem ale nedokázala na toho starého nenápadného hrdinu zapomenout. Chvíli jsem si pohrávala s myšlenkou, jaké by to bylo, kdybych já sama vykonala něco tak velkolepého. Zvažovala jsem podněty, které člověka zavedou do riskantních situací, ve nichž se mohou zachovat nesobecky nebo přímo hrdinsky. Toto intenzivní nadšení ale otupělo s přicházejícími všedními problémy a otázka lidského hrdinství pro mne zůstala na pár měsíců opět zapomenutá.

V plném rozsahu mě úvahy o lidském dobru znovu zasáhly až následující léto, kdy jsem ze svého poklidného vesnického domova přijela na brigádu do Prahy. Město mě zaujalo neutichajícím nočním životem, možnostmi, rozmanitostí společnosti a jejího využití. Po svém příjezdu jsem byla plná elánu a života, který ve mně město probudilo. Několik dní jsem žila na vlně svého nadšení, které nemohl zničit ani fakt, že jsem se ocitla daleko od domova a přátel. Byla jsem zkrátka jen další z mladých bezstarostných lidí užívajících si života. Každý člověk kolem mi připadal bezpodmínečně šťastný, nebylo tudíž potřeba se ostatními jakkoliv znepokojoval.

Po pár týdnech začala má počáteční nezlomná radost polevovat. Začala jsem si všimnout znavených tváří lidí, kteří se mnou ráno jezdili autobusem do práce. Ranní slunce se jim usazovalo ve vráskách stažených obličejích, v nichž náhle nebyl ani kousek toho štěstí, které jsem jim dřív mylně přisuzovala. Zjistila jsem, že výrazy mých spolucestujících ve večerním metru nejsou tak šťastné, jak mi připadaly dřív, byly unavené a jakoby týrané větrem vanoucím z otevřených okýnek. Někteří z nich byli bezvládně opření o dveře a stěny, jiní nepřítomně vláli u tyčí, které je stěží podpíraly. Tento nový pohled na mé každodenní společníky v městské hromadné dopravě dokonale podkopával můj veskrze optimistický názor na město i na svět. Ještě větší zklamání mi ovšem přinesl poznatek, že lidé nejsou jen unavení a smutní, ale také bezohlední a hrubí. Nabyla jsem dojmu, že se lidé z města nechovají jen neurvale, ale dokonce se za projevy své nevychovanosti neumí ani omluvit. Zřejmě se tu nepovažovalo za nutné, aby se muž, který vlastní vinou strčil do mladé maminky s kočárkem, omlouval. Neplatila tu známá zásada, kterou nám vštěpovali učitele v první třídě, že mladší vždy uvolní staršímu místo. Začínala jsem pomalu věřit, že slušnost se ve městě zkrátka nenosí. A mé zklamání se pomalu zvrhlo ve znechucení. Stala jsem se tedy další šedou postavou, která večer v metru zírala do země nebo z okna, stejně jako ostatní obyvatelé města. Jen málokdy se mi podařilo zvednout oči a prohlédnout si tváře kolem sebe. Beztak v nich většinou byl jen nezáměr.

Jeden z případů, kdy jsem se odhodlala prozkoumat osoby kolem sebe, se mi ale nesmazatelně vepsal do paměti. Byl tenkrát výjimečně teplý letní den a já jsem jako naschvál seděla v práci do šesti večer. Když jsem konečně opustila klimatizovanou budovu svého zaměstnání, vešla jsem již do osvěžujícího letního podvečera. Zlehka a pomalu jsem si vykračovala k tramvaji a z ní ke své večerní jízdě metrem. Cestou jsem věnovala drobný úsměv příjemnému prodáváči ovoce před metrem, který se za těch pár týdnů stal součástí mého všedního dne. Dnes mě upoutal o něco víc díky zářivě zelenému tričku s obrázkem pochroumané červené chobotnice. Ty barvy výrazně kontrastovaly s oprýskaným vchodem do metra. Když jsem vešla dovnitř, vlak samozřejmě právě odjížděl. S pocitem, že za všechno

může ta červená chobotnice jsem zamířila k dřevěné lavici a posadila se, aniž bych věnovala jediný pohled svému okolí. Minuty se vlekly, což mě nijak netrápilo, až se z tunelu konečně vyřítila šedivá vlaková souprava. Po nástupu jsem se znaveně opřela o dveře a konečně jsem si prohlédla osoby stojící kolem. Elegantní mladá dáma s pudlem, sympatický mladý muž v obleku, několik nevýrazných existencí středního věku, od pohledu nerudný starý muž, který jako by pocházel ze starého šlechtického rodu a nenápadný mladík opřený o druhé dveře se zavřenýma očima. Vlak se rozjel a všichni zaujali své neutrální pózy a výrazy typické pro cestující v hromadné dopravě. Klidnou jízdu narušilo až výrazné skřípění brzd v další zastávce. Situace se odehrála velice rychle- vlak sebou krátce trhl a rychle zastavil, všichni cestující se s většími či menšími obtížemi udrželi na nohou. Až na jednoho. Onen mladý nenápadný chlapec se zavřenýma očima, který už se připravil ke dveřím, aby vystoupil z vlaku, ztratil rovnováhu a vrhl se přímo do náruče toho nabručeného dědka, který stál o metr dál. Zamrazilo mě v zádech, když jsem kluka začala litovat, jak ho majestátní pán srovná do latě. Zamrazilo mě podruhé a silněji, když jsem spatřila bílou hůl, která se klukovi zhoupala v ruce. Byl slepý. A pán si ho měřil pohledem naprosto nemilosrdným. Chtěla jsem zasáhnout ještě než stačí něco říct, ještě než stihnou tomu ubohému klukovi ublížit, ale nebyl čas, tak jsem jen bezmocně pozorovala, jak starý pán otevírá ústa, zatímco se mu kluk začal zoufale omlouvat. Upíral zrak kamsi za pánovo levé rameno a rukama bezmocně tápal kolem sebe, jak se snažil zorientovat a vystoupit dřív, než se dveře zavřou. Starý pán promluvil. Najednou šlo všechno neuvěřitelně rychle. Pevnýma rukama kluka chytil a hlasem silným a důstojným prohlásil: „To je v pořádku. V pořádku. Ne....ne, neomlouvej se! Pojď, zavedu tě ven.“

Uchopil zmateného kluka za obě ruce a s neochvějnou jistotou ho vyváděl z hlasitého davu cestujících. Šla jsem za nimi a sledovala, jak krutý výraz starého pána pookřál a vystřídala ho nečekaná vlídnost. Na tváři slepého kluka zářil vděk. Pohled na jejich postavy společně vystupující po schodech do záře zapadajícího slunce mě opět přesvědčil o lidském dobru. Přestože jsem se nestala svědkem nějakého oslavovaného aktu hrdinství, těchto pár chvil drobného lidství pro mě byla velkolepá. Toto malé dobro bylo v onu chvíli tím největším.

Díky okamžikům, jako byl tento jsem nakonec došla k názoru, že hrdinou se může stát každý člověk. Může být hrdinou pro miliony lidí nebo pro jediného člověka. Může být hrdinou sám pro sebe. Malým neskromným hrdinou. Každý z nás nemůže být Nicholas Winton. Ale všichni můžeme páchat svá malá soukromá hrdinství.